

Datzelfde voorbehoud trof vele van de detail-inlichtingen welke majoor Sas aan Den Haag deed toekomen. Oster legde er de nadruk op, dat de leden van het Koninklijk Huis bedacht moesten zijn op hun veiligheid¹; hij waarschuwde herhaaldelijk en met klem dat men speciaal letten moest op het tijdig opblazen van alle bruggen over de Maas²; hij berichtte begin december '39 dat de Duitsers parachutisten en tanks zouden inzetten en sommige van hun troepen in Nederlandse uniformen zouden steken³; hij deelde eind januari '40 mee dat zij, met inzet van een gehele tankdivisie, hun hoofdstoot via Noord-Brabant, de Moerdijkbruggen en de brug bij Dordrecht in de richting van Rotterdam zouden uitvoeren – een bericht dat bij generaal Fabius op tafel kwam die er, 'aannemende dat de opmars van het Frans-Britse reserveleger door België in de richting van de Ruhr tot de mogelijkheden behoorde', ter attentie van generaal Reynders (die op aftreden stond) een memorie aan toevoegde waarin hij 'het onwaarschijnlijke van een aanval door Noord-Brabant' krachtig onderstreepte.⁴ Dit rapport van Sas, strategisch misschien het belangrijkste van de vele die hij doorgaf, raakte later zoek. Generaal Winkelman, opvolger van Reynders, kreeg het niet te zien⁵.

Achteraf valt het niet moeilijk, te constateren dat het ongeloof dat de berichtgeving van de Nederlandse militaire attaché in Berlijn trof, in menig opzicht de Nederlandse verdediging geschaad of zelfs ernstig geschaad heeft. Maar hoe dat ongeloof te verklaren? Wij moeten ons hoeden voor een al te simpele voorstelling van zaken. Eenvoudig, gelijk reeds gezegd, is de historie alleen achteraf; zij heeft dan zelf, door haar verloop, helder gemaakt wat voor velen als tijdgenoten duister en ondoorgrondelijk was.

De argumenten die naar het oordeel van de generaals Reynders en Carstens (om slechts hen te noemen) tegen de betrouwbaarheid van Sas' anonieme informant pleitten, waren allerm minst gezocht. Dat zij erkend. Het was een vreemde zaak dat het zo nauwkeurig aangegeven offensief telkens niet doorging; de veronderstelling dat Hitler een soort zenuwoorlog voerde, was evenmin absurd als die andere dat het hem er om te doen was, een beter inzicht te krijgen in de oorlogsofstelling van het Nederlandse leger. Maar

¹ G. J. Sas jr.: 'Het begon in mei 1940', *De Spiegel*, 17 okt. 1953. ² Getuige J. G. de Beus, *Enq.*, dl. I c, p. 627. ³ Dat berichtte kolonel Goethals op 8 december 1939 aan Brussel (R. van Overstracten: *Albert I-Léopold III*, p. 438). Het volledige rapport van 8 december komt voor in de collectie-Vanwelkenhuyzen. ⁴ H. A. C. Fabius: 'Mémoires n.a.v. het requisitoir van van Genechten in de zaak van lt. kol. Mussert', p. 13-16 (Doc I-456, map a-1). Zoals wij nog zullen weergeven, besloot Hitler eerst medio januari tot de aanval op de Vesting Holland. Het is niet waarschijnlijk dat het *Oberkommando des Heeres* vóór eind januari het plan voor de tankstoot door Noord-Brabant uitgewerkt had. ⁵ Getuige G. J. Sas, *Enq.*, dl. I c, p. 213.